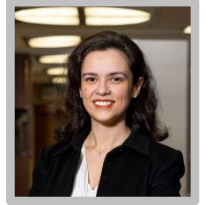

Lisanssız Elektrik Santrallerinde Proje Sahibi Değişiklikleri

17 HAZİRAN 2025

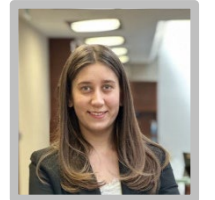
Öz tüketime yönelik elektrik üretimi, herhangi bir önlisans veya lisans alınmadan gerçekleştirilebilmektedir. Özellikle yüksek elektrik tüketimine sahip sanayi grubu tüketiciler elektrik maliyetlerini düşürmek ve karbon ayak izlerini azaltmak amacıyla lisanssız projeleri devralmaya ilgi gösterebilmektedir. Bu doğrultuda, lisanslı projelerde olduğu kadar, lisanssız projelerde de proje sahibi değişiklikleri sıkça gündeme gelmektedir. Bu yazımızda, lisanssız projelerde proje sahibi değişikliklerine dair yöntemlere ve bunlara ilişkin mevzuatsal kısıtlamalara değindik.

Nazlı Başak Ayık
Müşavir

Pay Devri Yöntemiyle Proje Sahibi Değişikliği

Lisanssız elektrik üretim faaliyetlerinde pay devri konusu, lisanslı üretim faaliyetlerine kıyasla sınırlı bir uygulama alanı bulmaktadır. Bunun temel sebebi, lisanssız üretimin esasen öz tüketime yönelik bir faaliyet olarak düzenlenmiş olmasıdır. Lisanssız üretim tesisleri, yatırım amacıyla ayrı bir şirket (Special Purpose Vehicle/SPV) kurulmak suretiyle değil, halihazırda kendi elektrik tüketimi bulunan tüzel kişiler tarafından bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu alınması ile gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, üretim tesisinin sahibi olan şirket, aynı zamanda elektrik tüketicisi konumunda olup, faaliyetini kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sürdürmektedir.

Gökçe Laleoğlu
Avukat

Lisanssız elektrik üretiminde bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu sahibi (veya duruma göre bağlantı anlaşmasına taraf) tüzel kişinin ortaklık yapısında gerçekleşecek olan değişiklikler, Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği ("**Lisanssız Yönetmeliği**") madde 37 hükümlerine tabidir. Buna göre, kural olarak, pay devirleri serbest olmakla beraber, bazı özellikli durumlar bakımından çeşitli sınırlamalar getirilmiştir.

Lisanssız Yönetmeliği Madde 5(1)[c] kapsamındaki santraller

Kurulu gücü 1 MW veya Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14'üncü maddesi çerçevesinde Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmiş kurulu güç üst sınırına kadar olan (güncel olarak 5 MW) rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı santraller için, santralin tamamının kabulü yapıncaya kadar çağrı mektubu sahibi (veya duruma göre bağlantı anlaşmasına taraf) şirketler nezdinde her türlü pay devri yasaklanmıştır. Bu santraller bakımından aşağıdaki türden pay devirlerine izin verilmektedir:

- Veraset nedeniyle meydana gelen pay sahipliği değişiklikleri,
- Halka açık olan payları ile sınırlı olmak üzere, halka açık tüzel kişilere ve halka açık tüzel kişi ortağı bulunan tüzel kişinin, söz konusu ortağının halka açık olan paylarından kaynaklanan ortaklık yapısı değişiklikleri,
- Pay sahiplerinin rüçhan haklarının kullanımına bağlı olarak ilgili tüzel kişinin mevcut ortakları arasında oluşan pay değişiklikleri sebebiyle, söz konusu tüzel kişinin ortaklık yapısında gerçekleşen doğrudan veya dolaylı ortaklık yapısı değişiklikleri,
- İlgili tüzel kişinin ortaklık yapısında, yurt dışında kurulmuş olan ortakların ortaklık yapılarında oluşan değişiklikler sebebiyle gerçekleşen dolaylı pay sahipliği değişiklikleri,
- İlgili tüzel kişi ile bu tüzel kişinin doğrudan veya dolaylı tüzel kişi ortaklarının paylarının halka arz edilmesi kapsamında, söz konusu tüzel kişinin ortaklık yapısında oluşacak doğrudan veya dolaylı ortaklık yapısı değişiklikleri,
- İlgili tüzel kişinin ortaklık yapısında doğrudan veya dolaylı paya sahip mevcut ortakları arasında söz konusu tüzel kişinin ortaklık yapısında kontrol değişikliği oluşturmayacak şekilde yapılan doğrudan veya dolaylı pay değişiklikleri ve
- İlgili tüzel kişinin ortaklık yapısında doğrudan veya dolaylı paya sahip olan ve eşler ile aralarında birinci derece kan hısımlığı bulunan gerçek kişiler arasında yapılan pay devirleri sonucunda söz konusu tüzel kişinin ortaklık yapısında gerçekleşen doğrudan veya dolaylı ortaklık yapısı değişiklikleri.

Yukarıda listelenen pay devirlerinin şebeke işletmecisine ayrıca bildirilmesi gerekmemektedir. Şebeke işletmecileri, bağlantı anlaşması imzası ve kabule hazır tutanaklarının hazırlanması aşamalarında pay devri yapıp yapılmadığı hususunu re'sen incelemektedir. Şartları oluşmadığı halde pay devri yapıldığının tespit edilmesi halinde, ilgisine göre bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu veya bağlantı anlaşması iptal edilmekte ve böylece lisanssız elektrik üretim hakkı sona erdirilmektedir.

Birleşme ve bölünme işlemleri

Lisanssız elektrik üretim santrali sahiplerinin, ilgili üretim santralinin kabulü yapılmaya kadar, tüm malvarlığı ve borçlar ile kendi tüzel kişilikleri altında ya da diğer bir tüzel kişi bünyesinde birleşmeleri veya tam veya kısmi olarak bölünmeleri yasaktır. Tüzel kişinin aynı kaldığı ve pay oranlarının değişmediği durumlar bu yasağın istisnası olup bu tür işlemlerin şebeke işletmecisine bildirilerek ilgisine göre yeni bağlantı ve sistem kullanım anlaşmaları imzalanması gerekmektedir.

Şebeke işletmecileri, bağlantı anlaşması imzası ve kabule hazır tutanaklarının hazırlanması aşamalarında yukarıda belirtilen koşullara uyulmaksızın bir birleşme veya bölünme işleminin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini re'sen incelemektedir. Herhangi bir uygunsuzluğun tespiti halinde, lisanssız üretim hakkının iptal edilmesi yaptırımı gündeme gelebilmektedir.

Tesis Devri Yöntemiyle Proje Sahibi Değişikliği

Lisanssız santrallerin devirlerinde kural, santralin kabulünün tamamlanmış olmasıdır. Bu yaklaşımın amacı, lisanssız üretim tesislerinin proje aşamasında el değiştirmesinin ve bu şekilde projeyi yatırıma dönüştürmek yerine satma motivasyonu ile hareket edilmesinin önüne geçmektir. Lisanssız santrallerin devrini düzenleyen Lisanssız Yönetmeliği madde 35'in birinci fıkrası, şu şekildedir:

“Kabulü yapılmış olmak kaydıyla, bu Yönetmelik kapsamındaki üretim tesisi; satış, devir veya diğer bir düzenleme ile bu Yönetmelik veya ilgili mevzuat kapsamında devretmek isteyen kişinin statüsünden kaynaklanan şartlar dahil kapasite tahsisini sağlayan şartları haiz üretim yapmak isteyen gerçek veya tüzel kişiye devredilebilir. 11 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yer alan üretim tesisleri hariç olmak üzere kabulü yapılmamış üretim tesisleri bu fıkra kapsamında devre konu edilemez.”

Bu düzenlemeden, devir şartlarına ilişkin olarak, şu tespitler yapılabilir:

- Kabulden önce devir yasağının istisnası, Lisanssız Yönetmeliği 11'inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yer alan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurum tarafından 25 kW'a (25 kW dahil) kadar tip proje hazırlanması uygun görülen, yenilenebilir enerji kaynağına dayalı ve kendi tüketim tesisinin bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücüne kadar, üretimi ve tüketimi aynı noktadan bağlı üretim tesislerinin devridir.
- Kabulü yapılmış üretim tesislerinin devri serbest olmakla birlikte, devralacak kişinin mevzuat kapsamında uygun niteliklere sahip olması gerekmektedir. Maddede geçen *“devretmek isteyen kişinin statüsünden kaynaklanan şartlar dahil kapasite tahsisini sağlayan şartları haiz”* ifadesinin ne anlama geldiği ise açıkça düzenlenmemiştir. Bu maddenin yorumlanmasında, üretim tesisiyle ilişkilendirilecek tüketim tesisinin kurulu gücü ve abonelik türü gibi hususların değerlendirilmesi gerekir.

Devir için gerekli şartların oluşup oluşmadığının tespiti, şebeke işletmecisi tarafından yapılmaktadır. Bu kapsamda şebeke işletmecisine, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun 16 Mayıs 2019 tarihli, 8587 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan Üretim Tesis Devir Başvurularında Sunulması Gereken Bilgi ve Belgeler Listesi'nde yer alan aşağıdaki belgelerin sunulması gerekmektedir:

- Devreden ve devralan kişilerce eşzamanlı olarak sunulacak başvuru dilekçesi,
- Tüzel kişileri temsil ve ilzama yetkili şahıs/shahısların yetki belgeleri,
- Devralacak tüzel kişinin, tüzel kişilikte doğrudan veya dolaylı pay sahibi olan gerçek veya tüzel kişilerin ortaklık yapısını ve varlığı halinde kontrol ilişkisini ortaya koyan bilgi ve belgeler,
- Devralacak kişinin tüketim tesis veya tesislerine ilişkin tekil kodları,
- Çatı uygulamaları hariç olmak üzere, eşik değerlerin üzerinde olan projeler için Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınan belge,
- Devreden ve devralan kişilerce imzalanmış noter onaylı tesis devir sözleşmesi ve
- İşlem ücretinin taraflardan herhangi birince ilgili şebeke işletmecisinin hesabına yatırıldığına dair makbuz veya dekont.

Santral devri için, devreden ve devralan tüzel kişilerin eşzamanlı olarak ayın ilk 10 günü içerisinde ilgili şebeke işletmecisine başvuruda bulunması gerekmektedir. İlgili şebeke işletmecisi, yapılan başvuruları, gerekli belgelerin tam ve eksiksiz olması halinde fatura dönemi sonu itibarıyla sonuçlandırarak görevli tedarik şirketine bildirecektir. Devir işlemi, devir alacak gerçek veya tüzel kişinin bağlantı anlaşması ve sistem kullanım anlaşmasını imzalamasıyla ilgili şebeke işletmecisi nezdinde geçerlilik kazanacaktır. Belge eksikliği bulunan talepler değerlendirmeye alınmayacak ve 5 işgünü içerisinde muhataplara eksikliklere ilişkin bildirimde bulunulacaktır.

Sonuç

Lisanslı santrallerde olduğu gibi, lisanssız santrallerde proje sahibi değişiklikleri üretim tesisi sahibi şirketin paylarının devri, birleşme veya bölünmesi ve üretim tesisinin devri yoluyla gerçekleştirilebilmektedir. Her durumda, ilgili kısıtlamalar ve şebeke işletmecileri nezdinde işlenmesi gerekli süreçler dikkatle incelenmelidir. Başarılı bir kapanış sağlamak için teknik, hukuki ve idari gerekliliklerin bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi önem taşımaktadır.